nostno izjavo Njegovemu Veličanstvu. V deputacijo se soglasno izvolijo tovariši: Drag. Česnik, Jos. Brinar, F. Juvanec in Anton Skala. Obenem se še izvoli slavnostni odbor, ki bo moral skrbeti, da na koncertu dostojno nastopi učiteljstvo. V tem odboru so: F. Juvanec, Drag. Česnik, Al. Gorjup, A. Stritar, A. Sepaher, V. Brus, V. Zaletel, Slavoj Dimnik, Evgenija Kalan, Marija Petteros, Fr. Mercina, Fr. Grum in Janko Grad. Končno se sprejmo tudi ostali predlogi poročevalčevi.

Za njim je poročal tov. tajnik o društvenem delovanju v preteklem letu 1907. Društvo je imelo 1 redni občni zbor in 2 zborovanji, kar je za naš jako obsežni okraj mnogo. Članov je bilo rednih 57, častnih 3 in 4 podporni. Izven društva je ostalo 16 učiteljic in 7 učiteljev. Članarina je znašala 3 K, ki se je v enakem znesku določila tudi za tekoče leto. Tajnikovo poročilo se odobri.

O naslednji točki „Otroško delo" je na kratko poročal tov. Horvat. V končno debato je posegel tov. Juvanec.

Blagajnik izkazuje 733 K 20 h dohodkov in 696 K 79 h stroškov, torej preostanka 36 K 41 h. Društvo ima poleg tega naloženih 345 K v notranjski posojilnici in 2 deleža pri „Učiteljski tiskarni" v Ljubljani.

Blagajnikovo poročilo se po pregledu treh pregledovalcev s pohvalo odobri.

Za tem poroča tov. Anton Skala o šolskih zamudah jako temeljito in poučno, za kar smo mu prav hvaležni. Svoje poročilo priobči v „U. T.", kakor hitro izidejo dodatki dežel. šol. sveta k š. in u. redu.

V odbor so bili soglasno izvoljeni vsi dosedanji funkcijonarji, za delegate pa so se izbrali: tovarišici Marica Dovganova in Tinka Smrdu ter tovariši F. Juvanec, Ant. Skala, Albin Stritar in Slavoj Dimnik.

Pri raznih predlogih se sklene odposlati 10 K za spomenik nepozabnemu Janu Legi.

Ob zaključku se zahvali tov. predsednik g. nadzorniku in poročevalcema za temeljita referata ter nadaljuje govor nekako tako-le: Ponesite, dragi tovariši in mile tovarišice, s seboj zavest, da ste storili danes svojo dolžnost, ker ste zadostili disciplini, ki jo zahteva naša stanovska organizacija. Širite misel vzajemnosti in sloge med tovariši in tovarišicami, da bo naša organizacija kar najbolj tesna in kompaktna, da nam bo tem laglje odbijati razne napade nasprotnikov na naše šolstvo in učiteljstvo. Stojmo vsekdar krepko in neustrašeno na braniku za pravice slovenskega naroda, v boju za pravi napredek, izomiko in svobodo, kakor se spodobi vsakemu pravemu učitelju in vsaki pravi učiteljici. Branimo pa končno vselej in proti vsakomur tudi naš šolski zakon, na katerega smo prisegli in ki ga je nam podal naš viteški vladar, slavno vladajoč že 60 let. V znak naše vdanosti in obenem hvaležnosti zakličimo presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. trikratni „Slava!" Temu pozivu se je zbrano učiteljstvo radostno in z navdušenjem odzvalo.

Na to se je še tov. Zaman v imenu zborovalcev z iskrenimi besedami zahvalil predsedniku za spretno vodstvo.

Učit. društvo za radovljiški okraj. Dne 7. maja t. l. smo imeli svoj redni letni občni zbor okraj. učit. društva. Prijazna in veleindustrijska Koroška Bela nas je združila po številu ravno 26 članov. Opazili smo tovarišice in tovariše od vseh štirih vetrov našega okraja, najoddaljenejši se niso strašili dolge poti, a ustrašili so se našega zborovanja naši najbližji sosedje Jeseničani, ki smo jim zborovali pred nosom!

Točno ob 3. uri otvori v tamošnji šoli društveno zborovanje tov. A. Grčar ter nam poda jasno sliko o društvenem delovanju v pretečenem letu, v katerem je bila njegova glavna naloga, da je društvo vse potrebno ukrenilo za dostojen sprejem in dostojno zborovanje naše dične „Zaveze". Društvo je storilo svojo dolžnost in upanje imamo, da je bil vsak zborovalec zadovoljen s prireditvijo tega zborovanja, upoštevajoč krajevne razmere.

Društveni blagajnik tov. Josip Korošec iz Mošnje nam je podal blagajniško poročilo. — Članarine je bilo v pretečenem letu 66 kron, ostanek iz 1906. l. 139·45 K, iz hranilnice dvignil 155 K, koncert „Zaveze" 211 K, razni dohodki 16 K. — Skupaj je bilo dohodkov 587 K 45 h, stroškov pa: v hranilnico naložil 66 K, „Zavezi" 35·20 K, brzojavka na ministrstvo 2·40 K, dež. učit. društvu v Ljubljani 4·23 K, delegatu na dunajsko učit. zborovanje 80·93 K. (Tu se le čudimo, čemu se delegatu ni zdelo vredno, poslati vsaj pismenega poročila o tem, za nas tako važnem zborovanju, ako se že osebno ni mogel udeležiti zborovanja. To zahteva že čut najnavadnejšega takta.) Stroški „Zavezinega" zborovanja 307 K 28 h. Skupaj 495 K 84 h. Imetja ima društvo sedaj še 98 K.

Za pregledovalca sta bila voljena tovariša J. Zupančič iz Rateč in Iv. Šemrl iz Lesec.

Izmed raznoterosti poročamo sledeče: I. Za spomenik Janu Legi v Pragi se dovoli 20 K. II. C. kr. dež. šol. svetu se pošlje pismen protest proti zlorabi uradne tajnosti posameznih članov, da v prihodnje ne objavljajo uradnih ukorov v svojih „leibžurnalih". III. Pošlje se pismena zahvala bivšemu c. kr. okraj. šol. nadzorniku tov. F. Kalingerju za njegovo v resnici tovariško postopanje ob času njegovega delovanja. Predlogi so bili sprejeti soglasno.

Volitev: V odbor so bili voljeni tovariši, ozir. tovarišica, ki so se tako konstituirali: Predsednik A. Grčar iz Radovljice, podpredsednik Jos. Ažman iz Žirovnice, tajnik Iv. Šega iz Radovljice, blagajnik Jos. Korošec iz Mošenj, odbornika Ernestina Oman iz Begunj in Josip Žirovnik iz Gorij.

V odsek za izvenšolsko delovanje pa: Predsednik Iv. Šega iz Radovljice, tajnica Kat. Drolova iz Zasipa, odborniki: Janko Baraga iz Kor. Bele, Fr. Jeglič z Dovjega in Jos. Žirovnik iz Gorij.

Po oficialnem zborovanju nam je podal tov. Iv. Šega glavne misli, po katerih misli sestaviti letošnji svoj referat „Spisje v I. in II. šol. letu".

Nato zaključi zborovanje tovariš predsednik, zahvaljevaje vse navzoče s pozivom, da se vsak poprime najresneje svojega dela, upajoč, da se v kratkem zopet snidemo.

Po zboru smo si ogledali tamošnjo železn. tvornico, ki nam jo je prav strokovnjaško tolmačil nad vse ljubeznivi g. J. Verveger. Hvala mu iskrena! —g—

Mokronoški učiteljski krožek se snide zadnjikrat v tem šol. letu na Sv. Rozaliji pri Trebelnem, in sicer v nedeljo, 14. junija 1908. Sestanek se vrši na prostem in predavanje ravno tako. Da bo ta zadnji naš sestanek dobro uspel, smo prepričani, zakaj skrb za to je v dobrih, zanesljivih rokah. Predaval bo g. dr. Mat. Hočevar, distriktni zdravnik v Mokronogu, in sicer nadaljevanje o nalezljivih otroških boleznih. Tovarišice in tovariši, ter prijatelji šole in učiteljstva, udeležite se polnoštevilno našega zadnjega krožka. Veselica v prid Učit. konviktu bo v nedeljo, 5. julija t. l, in sicer v Mokronogu, za kar se dobitki in dr. prav pridno nabirajo.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje v četrtek, dne 11. junija t. l., ob 10.½ uri dopoldne v dekliški šoli v Rudolfovem. Predava gosp. prof. dr. Ilešič. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 14. dne junija t. l. ob ½11. uri dopoldne v okoliški šoli. Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Razgovarjanje o jubilejski slavnosti. 4. Uradno-konferenčna vprašanja; o prvem poročata tov. Wesiak in Vauhnik, o drugem pa tov. Kaukler in Pesek. 5. Slučajnosti in nasveti. — Pevke in pevci naj se sigurno zbero ob ½10. uri. Zaradi jako važnega vzporeda je pričakovati polnoštevilne udeležbe. Razgovor o konferenčnih temah bo marsikateremu olajšal izdelovanje elaboratov. Tudi tovariše in tovarišice neude vabi vljudno k zborovanju Žiher, predsednik.

Učiteljsko društvo za polit. okraj Ljutomer ne zboruje v torek, 9. junija 1908, temveč v četrtek, 25. junija, pri Kapeli. Na dnevnem redu so konferenčna vprašanja. Začetek ob ½11. uri. Zaradi obeda se je javiti tov. naduč. Pertlu. Na mnogobrojen poset vabi odbor.

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj zboruje v Skopem dne 11. rožnika t. l. ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je poleg običajnega sledeče: 1. Razgovor o nalogi za prih. okr. učit. konferenco. 2. Eventualni predlogi. 3. Pevske vaje in razgovor o „Zavezinem" koncertu v Gorici. Na obilno udeležbo vabi vljudno odbor.

Srednješolski vestnik.

** **Jubilej mariborske gimnazije.** Letos poteče 150 let, kar je bila v Mariboru ustanovljena gimnazija.

** **Profesorica filologije v Zagrebu.** Učiteljica dekliškega liceja v Zagrebu, Josipina Steinkuševa, je te dni na zagrebškem vseučilišču napravila z odliko profesorsko preizkušnjo za klasiško filologijo.

** **Štajerska deželna šolska nadzornika** Peter Končnik in Leopold Lampel sta dobila red železne krone III. vrste.

** **Relegacija maloruskih gimnazijcev.** Iz Przemysla poročajo: Gališki deželni šolski svet je s tukajšnje gimnazije relegiral šest dijakov pod pogojem, da jih sprejme nazaj, ako bodo na kazenski razpravi oproščeni. Omenjeni dijaki so namreč javno odobravali umorstvo grofa Potockega. Drugi štirje gimnazijci so bili izključeni z vseh avstrijskih gimnazij.

** **Ustna matura** se prične letos v Celju na višji gimnaziji dne 20. julija. Ker je za ostale razrede sklep pouka že 4. julija, je to vsekako predolgo odlašanje! Predsedoval bo pri maturi deželni šolski nadzornik Lampl.

Književnost in umetnost.

„Zvonček" objavlja v 6. številki to-le bogato vsebino: 1. Zapela je ptička pod goró. Borisov. Pesem. — 2. Čuden čolnič. Ivan Stukelj. Povest. — 3. Vijolica in zvonček. Sorin. Povest. — 4. Kaj pa bo zdaj? Podoba v barvotisku. — 5. Poučne razpravice o jubilejskih znamkah. Janko Polák. Poučni spis. — 6. Ob nevihti. Borisov. Pesem. — 7. Mladi fizik. J. N. Poučni spis. — 8. Na dvorišču. Vek. Lilija. Pesem. — 9. Dober založek. Podoba v barvotisku. — 10. Premodre glave. Silvester. K. Narodna smešnica. — 11. Čakaj, da boš mlada! E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — 12. Janček in Milica. Janko. Povest. — 13. Zlatice. L. Černej. Pesem. — 14. Želja in vabilo. Fran Žgur. Pesem. — 15. Harmozan. Polenčan. Povest. — 16. Sanje. Zorislav. Pesem s podobo v barvotisku. — 17. Plačilo omahljivcem. Janko Polak. Basen. — 18. Pouk in zabava. — Zastavici v podobah. Vladko Rojec in Ljubomil Vidmajer. — Pes je raztrgal deklico. — Kdaj je treba navijati žepne ure? — Kolikokrat pita lastavica svoje mladiče na dan? — Bogastvo v knjigah. — Moč hroščev. — Koliko porabijo kruha na svetu? — Čestitke cesarju. — Koliko prehodi pismonoša? — Rešilci. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

„Domače ognjišče" ima v 5. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Karel Humek: Matere, pripovedujte otrokom povesti! — 2. Domači zdravnik. Dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški: O boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah. — 3. Slike iz vzgoje. Anton Pesek: Premehko materino srce. — 4. Dopisi. — 5. Drobtine. — Delujmo z „Domačim ognjiščem" za povzdigo blaginje naših rodovin!

Novi akordi. V založbi L. Schwentner v Ljubljani sta ravnokar izšli številki 4. in 5. (v enem zvezku) 7. letnika „Novih akordov", zbornika za vokalno in instrumentalno glasbo, izborno urejevanega od dr. Gojmira Kreka. Vsebina je naslednja: 1. Josip Procházka: „Silhnetty IV", za klavir, 2. dr. Benjamin Ipavec: „Božji volek", za en glas in klavir, 3. dr. Gojmir Krek: „Studenček", za moški zbor, 4. Vjekoslav Rosenberg-Ružič: „Valse" intermezzo za klavir, 5. Fran Ferjančič: „Zvonček" za moški zbor, 6. dr. Gojmir Krek: „Pogodba" za en glas in klavir, 7. Anton Lajovic: „Pesen" za dva glasa in klavir, 8. dr. Gojmir Krek: „Slike" za mešan zbor. — Cena zvezku je 2 K. Za vse leto stanejo „Novi akordi" 8 K, za pol leta 4·50 K. Zbornik izhaja 6 krat na leto, in sicer 1. vsakega drugega meseca.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Napisal L. Wahrmund, profesor cerkvenega prava na vseučilišču v Inomostu. Poslovenil Lipčev po interpelaciji poslanca Němca, Johanisa in sodrugov, podani dne 6. aprila 1908. Cena 70 vinarjev. To brošuro je izdala in založila založba časopisa „Naprej" v Idriji. Brošura vsebuje predavanja profesorja Wahrmunda proti katoliški cerkvi, ki je provzročilo znano hudo afero, katere burni valovi se, kakor vse kaže, še ne poležejo tako kmalu. Brošura si brez dvoma pridobi mnogo čitajočega občinstva.

Kdaj je bila spevana pesem „Hej Slovani!" Leta 1813. se je rodil v Jelšavski Toplici v Germanski županiji severne Slovaške Samuel Tomašik. Leta 1834. se je podal kot kandidat bogoslovja preko Prage v Jeno. 26. oktobra 1834. je prišel prvikrat v Prago v češko gledališče. Predstava ga je pretresla tako, da je po predstavi v svojem stanovanju speval pesem „Hej Slovani, naša reč slovanska živo klije"! V par dneh je pevala to pesem vsa Praga in vsa Češka. Tomašik je postal sloveč slovaški pesnik in novelist in je umrl kot župnik v Chižnu v gorenji Slovaški.

Adolf L' Arronge, znani pisatelj priljubljenih gledališčnih iger, kakor „Doktor Klaus", „Mein Leopold" itd. je umrl 70 let star.

Kulturno delo.

+ **„Slovenska Matica"** je imela v „Mestnem domu" v Ljubljani svoj 44. redni občni zbor dne 25. pret. mes. ob obili udeležbi. Otvoril in vodil je zborovanje predsednik prof. dr. Ilešič, ki je proglasil sklepčnost in vse prav iskreno od srca pozdravil. Veselil se je velike udeležbe, želel pa, da bi bila še večja. Posebno je pozdravil cenjeno odposlanstvo „Matice Hrvatske": gg. tajnika dr. Ante Radića, blagajnika dr. Stjepana Ortnerja in akademiškega slikarja ter predsednika hrvaškega oddelka jugoslovanskega umetniškega društva „Lade", Otona Ivekovića. (Viharno ploskanje in živio-klici.) Izrekel je hvalo županu za prepustitev dvorane za zborovanje ter hvalo sploh vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do tega, s čimer stopa odbor pred občni zbor. Zahvali se odboru, ki se je vestno udeleževal sej, članom odsekov za njih delovanje, recenzentom rokopisov, posebno pa poverjenikom za njih požrtvovalnost ter vsem posameznikom, vsem slovenskim in hrvaškim listom, ki so prinašali Matične vesti in recenzije o njenih publikacijah. Kot posebno znamenje smatra govornik, da so hrvaški listi prinesli doslej več recenzij nego slovenski. „Slovenska Matica" sme stopiti iz kroga, v katerem je bila doslej, naš narod se je tekom let razvil in diferenciral. Govorik vabi vse stanove v „Slovensko Matico", zlasti pa trgovski in obrtniški stan. „Matica Slovenska" kot čisto splošno kulturno društvo se ne more omejevati samo na beletristiko ali samo znanost, ampak mora gojiti obe. Noče odklanjati umotvorov, ki so morda skok v bodočnost. Obžaluje govornik, da pri nas izstopa iz kulturnih društev marsikdo ali jim pa celo napoveduje bojkot. — Po teh uvodnih besedah je predaval gospod dr. Ilešič o temi „Kultura in politika". Odgovarjal je na vprašanja, kaj je kultura, kaj politika, ali je mogoča kultura brez politike in nasprotno, kako se izpreminja politika, ako se izpremeni kultura in nasprotno, česa je treba prej, ali uvajati koga v kulturno življenje ali v politiško. Ker je kultura voditeljica politike, je prva potrebna najprej, še-le potem druga. Ako se to ne zgodi nastopijo nenormalne razmere, ki jih je časih opazovati pri mladini in kmetu. Politika brez kulture je pouličnо dete brez očeta in matere. Pri kulturi je potrebna oblika in vsebina. Slovenci v preteklosti nismo imeli oblike, Hrvatje pa vsebine kulture. Družitev teh dveh narodov je spas naše bodočnosti. (Burno odobravanje.) — Gospod dr. Ante Radić, viharno pozdravljen, je prinašal pozdrave „Matice Hrvatske" skupščinarjem in vrlemu predsedniku „Matice Slovenske", dr. Ilešiču. Hrvatje se vesele vsakega pojava v delovanju Slovencev, ker nas oboje vežejo skupne vezi. — O delovanju je poročal tajnik Podkrajšek. V zadnji upravni dobi je imel odbor osem sej. Odsek za tehniški slovar je zboroval dvakrat; to delo bo dovršeno do konca oktobra t. l. Krajepisni odsek je imel dve seji. Dasi je v Cislitvanski 1082 slovenskih občin, obsega nabrano gradivo še-le 346 občin. Slovenski zemljevid bo izdelan do srede meseca avgusta t. l. Lanske izdaje „Matice Slovenske" obsegajo skupno 97 tiskanih pol. Izdalo se je deset knjig. Za leto 1908 izda „Matica" sledeče knjige: 1. Trubarjev zbornik z ilustracijami, ki bo obsegal znanstvene razprave iz protestantske dobe slovenske književnosti. 2. Štrekelj: Slov. narodne pesmi 12. snopič. 3. Zabavna knjižnica XX. zvezek. 4. Seidl: Kamniške ali Savinjske Alpe, II. del. 5. Proizvodi iz svetovne književnosti V. zvezek: Goethejev Faust I. del, v prevodu g. Funtka. 6. Hrvatska knjižnica. 7. Knezova knjižnica XV. zvezek. Koncem minolega leta je imela „Slovenska Matica" 4174 članov, poverjenikov je 207. — Dohodkov je imela „Slovenska Matica" 1907. leta 36.150 K 12 h in izdatkov 40.505 K 88 h. Društveno imetje je 31. decembra 1907 znašalo 109.966 K 20 h (5659 K 90 h manj nego leta 1906). Skupno imetje narodnih ustanov, ki jih upravlja „Matica", znaša 72.239 K 57 h (za 3530 K 94 h manj nego leta 1906). — Dopolnilna volitev odbora se je vršila po listkih. Oddanih je bilo 96 glasov, od teh 83 veljavnih. Izvoljeni so bili sledeči gg.: Dimnik Jakob, Koblar Anton, dr. Opeka Mihael, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, Zupančič Vilibald kot dosedanji odborniki, na novo pridejo v odbor: dr. Poljanec Leopold, profesor v Mariboru; Maselj Fran Podlimbarski, c. in kr. stotnik in pisatelj v Ljubljani; dr. Mohorič Fr., c. kr. sodni tajnik v Ljubljani; Schwentner Lavoslav, knjigarnar v Ljubljani; Škrbinc Silvester, trg. knjigovodja v Ljubljani.

+ **Kongres „Osredne zveze slovanskih časnikarjev".** Z ozirom na odložitev slavnostnega odkritja spomenika Primožu Trubarju v Ljubljani na mesec september se je moral tudi kongres „Osredne zveze slovanskih časnikarjev" odgoditi na mesec september. Rok k zopetni prijavi glede udeležbe na kongresu se bo kasneje naznanil.

+ **Narodna čitalnica v Kranju** je ustanovila ljudsko galerijo slik po zgledu Simona Gregorčiča javne čitalnice v Ljubljani.

+ **Novo podružnico slovenskega planinskega društva** so ustanovili v Tržiču na Gorenjskem za tržiski okraj.

+ **Iz Srednje vasi** nam pišejo: Poučno predavanje je imel ravnatelj g. G. Pirc v nedeljo, dne 10. t. m., v šoli v Srednji vasi. Predavanja se je udeležilo do 100 posestnikov. Gospod ravnatelj se je opravičil najprej in dokazal, da mu na velikonočni pondeljek istinito ni bilo mogoče priti predavat ter je nato z živo vnemo in jedrnato besedo, kakor je le njemu, izkušenemu strokovnjaku lastno, razvijal svoj dve uri trajajoč govor o kužni prašičji rdečici in varstvenem cepljenju, o ustanovitvi zavarovalnic za govejo živino in o povzdigi kozjereje v Bohinju. Slušatelji so sledili poljudnemu govoru z največjo pozornostjo in zanimanjem. Gospod ravnatelj je slednjič obljubil, da jeseni zopet pride ter priporočal, da naj dotlej posestniki glede ustanovitve nameravane zavarovalnice za goveda in kozjerejskega društva razmišljajo in vsestransko preudarjajo in ako se odločijo, se sedaj pričeto delo takrat izvrši. Ko se še načelnik kmetijske podružnice v svojem in imenu slušateljev zahvali gospodu predavatelju za preprijazni trud, so se razšli udeleženci zadovoljni in hvaležno priznavši, da je gospod ravnatelj bil in ostane odkritosrčen prijatelj kmetiškega stanu, ki mu je že premnogokrat pomagal s svetom in dejanjem.

+ **Vošnjakova javna ljudska knjižnica v Slovenski Bistrici.** Poročajo nam: Širom Slovenije se pojavlja v zadnjem času na izobraževalnem polju prav živahno gibanje; tu pod zelenim Pohorjem smo v tem oziru še sicer nekoliko zaostali, a nedavno se je v Slov. Bistrici konštituiral odsek, ki si je stavil nalogo, začetkom jeseni otvoriti javno ljudsko knjižnico v večjem slogu. — V svoji prvi seji je sklenil nazvati knjižnico po častnem članu slovenjebistriške čitalnice, gosp. dr. Josipu Vošnjaku. Mož prvoborilec izza taborov je posvetil vse svoje življenje svojemu narodu; kot politik in književnik je delal neumorno, da pripomore po svojih močeh slovenskemu ljudstvu do višje kulturne stopnje. — Iz njegovih „Spominov", ki jih je izdala „Slovenska Matica" v dveh